

Consulta pública prèvia a l'elaboració de normes

Títol de la iniciativa

ORDRE DSO/ /2023, per la qual s'actualitzen els preus i imports de determinats serveis socials de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública.

Unitat responsable

Direcció General de Provisió de Serveis

1. Problemes que es pretenen solucionar amb la iniciativa.

Les entitats proveïdores de la Xarxa de serveis socials d'atenció pública venen patint, des de fa anys, un desajust creixent entre el volum de finançament públic i els costos de la prestació dels serveis. Mentre que el volum de finançament s'ha mantingut estable, amb l'excepció de petits i puntuals creixements, els costos de la prestació dels serveis s'han incrementat continuadament com a conseqüència, per una banda, del context socioeconòmic i, per una altra, dels canvis en la demanda i en l'orientació de les actuacions, prestacions i serveis destinats a satisfer-la, cercant més eficàcia, benestar i qualitat.

Les entitats proveïdores han prestat i presten els seus serveis amb la qualitat exigida per la normativa vigent, amb els nivells de ràtios i de qualificacions professionals establerts, amb les condicions físiques, funcionals i organitzatives determinades, i amb necessitats socials cada vegada més diverses i complexes, a més, de fer-ho amb orientacions d'atenció, també, més personalitzades i emmarcades en una perspectiva més exigent des del punt de vista dels drets, de la igualtat i de la no discriminació.

Es tracta també d'un sector molt sensible a l'augment de preus i, per tant, molt sensible a que aquest augment sigui sostingut i generalitzat, especialment pel que fa als costos de l'energia i de l'alimentació. Cal tenir en compte que els increments dels preus, per exemple dels subministraments bàsics, no es poden repercutir, automàticament, als preus dels serveis ja que aquests, de la mateixa manera que les condicions de prestació, estan regulats.

Així doncs, el context de crisi econòmica actual i d'inflació, les pressions acumulades per la gestió de la crisi sanitària de la Covid-19, la crisi econòmica que la va precedir, els canvis en les necessitats i les transformacions en l'atenció han generat un augment dels costos directes i indirectes en la prestació de serveis socials que, en aquests moments, és inassumible per a moltes de les entitats que proveeixen la Xarxa de serveis socials d'atenció pública i que presten molts dels serveis integrats a la Cartera de Serveis Socials. Aquesta situació està posant en risc la viabilitat de nombroses d'aquestes entitats i, en conseqüència, del propi sistema.

2. Els objectius de la iniciativa.

Tenint en compte la situació descrita en l'apartat anterior i d'acord amb la voluntat i la planificació estratègica del Govern, manifestada, entre d'altres, en els objectius del Pla de Govern de la XIV Legislatura, cal garantir la continuïtat de l'atenció, la sostenibilitat del sistema i impulsar la millora de la qualitat de la Xarxa de serveis socials d'atenció pública.

Per aquest motiu, la iniciativa a impulsar té per objectiu reduir el desequilibri entre el finançament públic dels serveis de la Xarxa de serveis socials d'atenció pública i els costos que la prestació d'aquests serveis tenen per a les entitats proveïdores, i per a aconseguir-ho incrementa un 4% els recursos públics destinats a finançar els costos de referència i mòduls dels serveis socials especialitzats i experimentals de la Xarxa en els àmbits de: gent gran en situació de dependència o amb risc social; persones amb discapacitat; salut mental; infància, adolescència i joventut, acolliment i adopció; serveis d'atenció precoç; suport a l'autonomia; drogodependència; VIH/sida i tuteles; afers socials; famílies; desenvolupament comunitari; inclusió social; participació i cohesió social, amb efectes retroactius des de l'1 de gener de 2023. I, de forma complementària i extraordinària, incrementa un 2% més, aquestes tarifes resultants per a 2023, per compensar els costos derivats de la inflació, amb una durada limitada a l'any en curs i amb efectes, també, a partir de l'1 de gener de 2023.

Amb la reducció de l'esmentat desequilibri i la millora de les condicions de finançament, es contribueix a la viabilitat i estabilitat de les entitats proveïdores de serveis especialitzats i serveis experimentals de la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció pública, a la sostenibilitat de propi sistema i a la millora de la qualitat dels serveis, entre d'altres millorant també les condicions laborals dels professionals del sector.

3. Les possibles solucions alternatives normatives i no normatives.

Com s'ha assenyalat, la proposta que es preten dur a terme suposa una actualització de la normativa que regeix el preu de les provisions de la Cartera de Serveis Socials i de la Xarxa de serveis socials d'atenció pública. Concretament, una actualització del volum de recursos aportats per la Generalitat, per poder garantir l'atenció a les persones usuàries dels serveis socials a Catalunya i la millora continua de la qualitat, d'acord amb el que preveu la Llei 12/2007, d'11 d'octubre de Serveis Socials, així com adequar la prestació dels serveis a la realitat actual.

No sembla existir una actuació alternativa que pugui obtenir els mateixos efectes respecte dels objectius plantejats. I a més, l'opció normativa escollida ja s'ha adoptat amb anterioritat, davant de situacions similars, i s'ha mostrat efectiva.

D'altra banda, l'opció de no actuar i mantenir les tarifes actuals posaria en greu risc la Xarxa de serveis socials d'atenció pública, per les dificultats econòmico-financeres de l'entitats proveïdores. I, en conseqüència, en risc el manteniment de centres i serveis que atenen a persones en situació de vulnerabilitat i la qualitat de la prestació dels que poguessin romandre operatius.

4. Els impactes econòmics, socials i ambientals més rellevants de les opcions considerades.

Amb aquesta disposició es pretén contribuir a l'equilibri financer de les entitats proveïdores de serveis socials de la xarxa d'atenció pública per possibilitar la seva viabilitat, per mantenir i garantir l'atenció a les persones usuàries i perquè aquesta atenció sigui de més qualitat. L'impacte social i econòmic previst és doncs, per una banda, el manteniment del sistema d'atenció, assegurant la continuïtat de les entitats proveïdores, i per una altra, un increment de l'eficàcia i de la satisfacció dels usuaris de la xarxa pública derivat també de la millora de les condicions laborals dels professionals del sector.

La millora de les condicions laborals dels professionals del sector és, així mateix, una qüestió rellevant donat que es tracta d'un col·lectiu de treballadors i treballadores que realitzen un treball essencial però no degudament reconegut. I l'actuació normativa prevista contribueix a reduir la precarització i a atorgar reconeixement i valorització aquests professionals. L'increment dels preus pagats per l'administració pels serveis de la xarxa d'atenció pública repercutiran, entre d'altres, en una millora salarial, com a mínim proporcional, d'acord amb el compromís que, en aquest sentit, han adquirit les patronals representatives de les entitats proveïdores.

Com s'ha assenyalat, l'actuació normativa prevista s'ha adoptat ja en d'altres ocasions i no suposa modificació en relació amb les càrregues administratives o burocràtiques per a les entitats o pels usuaris de la xarxa, ni la creació de cap organisme o ens.

L'aprovació de la disposició normativa prevista sí té però afectació i repercussió en els pressupostos de la Generalitat. Per assumir l'increment descrit del 4%, el Govern invertirà aquest any 58,7 milions d'euros. I per fer front a les despeses sobrevingudes provocades per l'augment de preus derivat de la conjuntura internacional, l'increment puntual i extraordinari del 2%, el Departament de Drets Socials farà, aquest 2023, una aportació única de 29,3 milions d'euros.

5. Necessitat i oportunitat de l'aprovació de la norma.

De l'exposat es dedueix que la proposta normativa resulta necessària i oportuna. Es tracta d'una mesura que s'ha pres amb anterioritat, davant d'aquestes situacions, i que s'ha mostrat efectiva per tal d'assegurar l'equilibri financer de les entitats proveïdores de serveis en relació amb els costos directes i indirectes que genera la prestació d'aquests. Per tant, una mesura que ha resultat útil per assegurar l'atenció i per incrementar els estàndards de qualitat dels serveis socials.

En aquest sentit, la proposta s'adequa també a les indicacions de l'Organització Mundial de la Salut (OMS 2008) que recomanen revisar els models d'atenció dels diferents països, portar a terme les transformacions necessàries i introduir els canvis que convinguin, per poder donar una resposta adequada als reptes que es vagin plantejant en el context social, sanitari, epidemiològic i demogràfic.

En aquests moments, a Catalunya i en l'àmbit del sector social i sanitari, s'està treballant per incrementar el nivell de qualitat dels serveis socials i adequar-los al model d'atenció centrada en la persona i d'atenció social i sanitària integrada, des d'una perspectiva més exigent de drets humans, igualtat d'oportunitats i no discriminació.

L'increment de les tarifes/preus costejats per l'administració (cost de referència i mòduls) s'emmarca doncs, en aquest context i perspectiva, i contribueix a impulsar la qualitat dels serveis que formen part de la xarxa pública de serveis socials i a la sostenibilitat i transformació del sistema.

Cal afegir també, que l'actuació prevista és fruit del diàleg i l'acord, per una banda, amb les forces parlamentàries que han donat suport al Govern per aprovar els pressupostos 2023, i, per una altra, amb els sindicats i les patronals representants de les entitats proveïdores de la Xarxa de serveis socials d'atenció pública. Acords que encaixen amb la voluntat i la planificació estratègica i operativa del Govern.

Així mateix, el Decret 142/2010, d'11 d'octubre, pel que s'aprova la Cartera de Serveis Socials 2010-2011, estableix a la seva disposició addicional primera que es podrà actualitzar, mitjançant una ordre, el cost de referència de la Cartera de Serveis Socials. I el Decret 69/2020, de 14 de juliol, d'acreditació, concert social i gestió delegada en la Xarxa de Serveis Socials d'Atenció Pública fa referència en el seu article 22 a l'establiment dels preus del concert social i de la gestió delegada.